

PŘÍLOHY

Příloha 1: Posuzovací škála dětského autismu (CARS) s. 36

Skladba posuzovací škály CARS: Dítě je posuzováno v patnácti položkách.	
I.	Vztah k lidem. Tato položka hodnotí chování dítěte ve strukturovaných i nestrukturovaných situacích, při kterých je dítě ve styku s jinou osobou. Postižení v této oblasti je považováno za primární charakteristiku autismu a je uváděno všemi diagnostickými manuály.
II.	Napodobování. Položka sleduje schopnost dítěte napodobovat verbální i neverbální chování. Je důležité, aby činnost, kterou má dítě napodobit, odpovídala jeho schopnostem. Nehodnotí se schopnost provádět určitou činnost, ale schopnost napodobovat, proto volíme takovou aktivitu, kterou dítě provádí spontánně. Schopnost napodobovat má základní význam jak pro rozvoj řeči tak pro rozvoj sociálních vztahů, proto byla do škály CARS zařazena, i když postižení v této oblasti není primárním kritériem pro diagnózu autismus.
III.	Emocionální reakce. Hodnocení této položky spočívá v pozorování, jak dítě reaguje na příjemné i nepříjemné podněty. Hodnotí se přiměřenost i intenzita reakce. Autismus byl původně považován za emocionální poruchu vyvolanou patologickým rodinným prostředím. Abnormální a nepřiměřené emoční reakce jsou stále považovány za významný rys poruch autistického spektra.
IV.	Motorika. Položka posuzuje koordinaci a přiměřenost pohybů těla, všímá si motorických stereotypů a abnormalit (chození po špičkách, otáčení kolem vlastní osy apod.) je součástí všech diagnostických systémů.
V.	Používání předmětů, hra. Položka si všímá zájmu dětí o hračky a jiné předměty a způsobu, jak jich dítě využívá.
VI.	Adaptace na změny. Položka sleduje potíže při přechodu z jedné aktivity na jinou a obtížnost s jakou lze změnit u dítěte navykklé vzory chování.
VII.	Zrakové percepce. Položka se soustředí na neobvyklé způsoby vizuální pozornosti, zahrnuje schopnost dítěte sledovat zrakem určitý předmět.
VIII.	Sluchová percepce. Položka sleduje neobvyklé sluchové chování a neobvyklé reakce na určité zvuky. Všímá si také reakce na lidský hlas.
IX.	Čuchová čichová a hmatová recepce. Položka se zabývá hodnocením reakcí na smyslové předměty z bezprostřední blízkosti. Všímá si i jakým způsobem dítě vnímá bolest.
X.	Strach a nervozita. Položka hodnotí neobvyklý a nevysvětlitelný strach anebo absenci strachu v situaci, ve které by se zdravé dítě na stejném vývojovém stupni bálo.
XI.	Verbální komunikace. Položka se zabývá všemi aspekty řeči, nehodnotí pouze jestli dítě mluví nebo nemluví, ale zaznamená i veškeré abnormality řečového projevu, slovník dítěte, melodie, rytmus apod. Je důležité vyhodnotit, zda obsah projevu dítěte odpovídá dané situaci. Porucha v oblasti komunikace je považována za primární kritérium autismu.
XII.	Neverbální komunikace. Položka si všímá všech projevů neverbální komunikace dítěte a jeho reakce na verbální komunikaci jiných osob (gesta, mimika, postoje apod.) položka je obzvláště důležitá u dítěte, které nepoužívá řeč.
XIII.	Úroveň aktivity. Položka sleduje aktivitu dítěte jak ve strukturovaných tak spontánních situacích, všímá si hyperaktivity či netečnosti.
XIV.	Úroveň a konzistence intelektových funkcí. Položka je rozšířenou verzí jednoho z Kannerových kritérií a zahrnuje jak mentální retardaci tak nevyváženosti intelektových funkcí. Zjišťuje také případné extrémní dovednosti.
XV.	Celkový dojem. Položka obsahuje celkové posouzení na základě subjektivního dojmu. Při hodnocení lze využít veškeré dostupné informace o dítěti (anamnéza, pohovor s rodiči, učiteli či vychovateli, vývojové dotazníky, předchozí vyšetření apod.).
Interpretace výsledku testu CARS: Při hodnocení jednotlivých položek porovnáváme chování	

sledovaného dítěte s chováním zdravého dítěte stejného věku. Každá jednotlivá položka má k dispozici čtyřbodovou hodnotící stupnici (1-4), přičemž lze využít i hodnoty mezi jednotlivými body (1,5; 2,5 a 3,5). Hodnota jedna znamená, že chování dítěte v této položce je v mezích normy, to znamená, že odpovídá chování zdravého dítěte stejného věku, hodnota čtyři indikuje výrazné abnormální chování ve srovnání zdravého dítěte stejného věku. Tímto způsobem je možno rozlišit sedm možných hodnocení každé položky:

1,0 v mezích normy pro daný věk

1,5 velmi mírně abnormální pro daný věk

2,0 mírně abnormální pro daný věk

2,5 mírně abnormální až abnormální pro daný věk

3,0 abnormální pro daný věk

3,5 abnormální až výrazně abnormální pro daný věk

4,0 výrazně abnormální pro daný věk

Celkové skóre získáme sečtením bodů u jednotlivých položek. Při celkovém počtu bodů 15-29,5 je dítě posuzováno jako neautistické, 30-36,5 je hodnoceno jako mírně až středně autistické a při hodnotách 37-60 patří do kategorie silně autistické.

(Jelínková, 2001, s.39-40)

Příloha 2: Přepis narativního rozhovoru (maminka Jirky, 39 let)

Transkripční značky:

tazatel – T

informátor – I

pauza -

delší pauza --

ironie +

smích))

nedokončená věta ...

skočení do řeči ///

vysvětlení ( )

nejde rozumět ???

T: Tak nyní bych vás tedy poprosila, jestli byste mi mohla vyprávět o době, než vlastně vašemu synovi byl diagnostikovaný autismus. Zajímá mě vše vlastně, co s tou problematikou nějak souviselo a co to třeba nějak ovlivnilo. Začít můžete třeba úplně od začátku, od synova narození. A vlastně postupně postupovat, jak jste, co jste řešili, jak jste to dělali. Vlastně až do té chvíle, než jste tedy zjistili, ano máme tedy autismus. A vůbec nevadí, když byste se třeba chtěla k něčemu vracet nebo něco upřesňovat. Nemusíte postupovat vlastně úplně podle toho, jak to bylo, ale cokoli vás vlastně napadne.

I:))). No tak Jirka je vlastně v pořadí třetí dítě moje. Prvně jsem měla dvě holčičky. Hmm a Jirka vážil kolem třech, třech a půl kilo. A porod byl úplně, úplně supr. Úplně bez problému, bez nějakých – i zdravotních potíží. Vůbec, vůbec nic, naprosto zdravý děťátko. Aaa – já nevím. Kojila jsem ho, kojila jsem ho teda strašně chvíli, chvíličku. - - (přerušeni dítětem). Kojila jsem ho chvíli, protože Jirka vůbec, vůbec nechtěl mlíčko. Kojit nechtěl a strašně pořád brečel. Ale bohužel ne jenom přes den, ale i v noci. Spinkal strašně málo, dvě až tři hodinky. Takže jsem mu vlastně nahradila, místo kojení mlíka, že jo, tak dostal sunar, náhradní po..., mlíko. - (povzdechnutí)

Což se bohužel nezměnilo. Myslela jsem si, že to bude lepší, ale nezměnilo se to. Chlapeček pořád brečel. Ale nijak jsem tomu nepřikládala... Paní doktorka, vlastně pedi..., pediatr, dětský lékař, říkal, že je to naprosto normální. Některý děťátko spí víc, některý míň. Takže jsem...

Ale Jirka byl takový dítě. Vopravdu ten, ten pořád brečel. A pořád jsem ho houpala a v půli roce jsem si říkala, že je to nějaký zvláštní, opravdu jsem si to říkala. Ale přikládala jsem to spíš k tomu, že je, jak jsem říkala, že to je chlapeček, že to je úplně něco jinýho než ta holčička. Tak naivně jsem si to říkala. Ne, pořád tam byly takový zvláštní, jiný prostě chování. Jak rostl oproti děvčatům, oproti holkám, mladším sestřám, tak i když začal hm ležet, po čtyřech plazit se vlastně, po čtyřech jako ba..., batole, tak nechtěl, pořád brečel, nechtěl sestry přijmout, nechtěl je mít u sebe, nechtěl. S hračkama si moc nehrál. Byl takovej zvláštní, jinej.

Potom, když byl starší, hmm starší, no kolem ročku, když pomaličku začal chodit. Jako fyzicky neměl žádnéj problém. On krásně, klasicky jako každý děťátko, já nevím v kolika měsících, pomaličku začal hačat, sedět, lízt po čtyřech. Tak jak má. A i chodit, tak jak... Takže fyzicky, fyzický problém tam nebyl žádný. Vývoj úplně perfektní.

Ale bylo vidět na tom chlapečkovi, že nechce kontakt. Nepřišel, nechtěl ani se pomazlit (důrazně). Neměl, neměl vůbec jako zájem o to, aby byl u mě. Mě to strašně mrzelo, protože chlapeček byl můj vysněnej. No ani nechtěl s holkama si hrát ani s nikým. Když chodily sousedky, a ty mají stejně starý děti, tak to, to bylo ještě horší. Začal strašně plakat, schovávat se pod deku.

On měl tenkrát ten problém, že strašně se balil do deky. Nechtěl se, nechtěl bejt oblečenej vůbec. Byl pořád nahej. Když se mu něco dalo na sebe, tak to okamžitě nějakým zázrakem sundal, i když byl malinký, a okamžitě se balil do deky. Když někdo přišel, i když ho znal, moje maminka, babička, že jo, děda, i když nás znal, tak se zabalil do deky. Jakmile tady někdo otevřel dveře, někdo navíc kromě nás, tak byl okamžitě schovanej pod dekou a nebo pod postelí. Někde, někde se schoval.

A ze začátku jsem si nemyslela, že je to problém. Že jo, dítě si hraje. Myslela jsem si, že je to taková hra. No ale potom samozřejmě jsem zjistila, že je to trošku nějaký divný, když už to dělal pokaždý)) a pořád a strašně dlouho to prostě dělal. A hrál si strašně na, na zvířátka. Dělal různé pazvuky zvířecí. No - - nevím, co ještě říct jako takhle. Nevím.

Až jednou prostě jsem potkala venku na procházce jednu paní, se kterou jsem se dala do řeči. A ta, ta je paní učitelkou v mateřský školce. A hm nějak jsme se skamarádily a jednou jsem ji pozvala na kávu k nám. A ta mi asi po druhý nebo po třetí návštěvě řekla, hmm jestli chlapeček je zdravý. Až tady ta paní mi to řekla (důrazně). Já říkám: „No je zdravěj, není mu nic teďka momentálně.“ Já jsem myslela, jestli nemá rýmu nebo...Ne, ne, jestli jsem s ním nebyla někde jinde u psychologa, že, že se jí zdá, že je autista (přerušení dětmi). Tak vlastně ta paní, ta kamarádka mi řekla, upozornila na to, že by Jirka mohl být autista (povzdechnutí).

No ale jsem tomu samozřejmě nechtěla věřit. Prvně jsem byla v šoku hrozně. A hm spíš jsem byla našťvaná (významně) na tu paní. Strašně našťvaná, nadávala jsem, že ať se kouká každý na svý dítě. A spíš to byla taková ta reakce, kdy jsem opravdu byla na ni našťvaná. Aaa asi, asi dva měsíce nebo tři měsíce jsem strašně nad tím jako dumala, přemejšlela.

Ale samozřejmě jsem nad tím přemejšlela hodně, protože u nás v rodině je autismus, autista. Můj bratranec má syna autistu. Aaa to je vlastně přímej bratranec. Naše maminky jsou sestry. Takže tam jsem začala opravdu hodně nad tím dumat a říkala jsem si, že je to samozřejmě možný, - že ty geny, to prostě nevymažem.

Takže jsem zavolala tomu bratranci. A on mi okamžitě vlastně dal kontakt tady na APLU. Jo. Takže jsem to trošku, takhle jako narychlovku jsem to hm vyřídili přes telefon, že jo. Vono to teda trvá trošku dlouho. Ale i tak chlapeček byl docela malej, takže bylo dost času na to. - No a. Takže jsme... Potom právě nás objednali k paní doktorce. Tam jsme přijeli tenkrát. Který datum, to, to přesně, to bude taky v těch papírech, jestli budete potřebovat datum. Tak - jsme byli u ní, u paní doktorky asi dvě hodinky. A ona mi samozřejmě nemohla okamžitě dát papírový jako hm doklad, že jo, že, že teda nemohla mi okamžitě dát vyjádření. Ale udělala takový jako předběžný...To samozřejmě poznala, když vidí hm dítě, že jo. Udělala s ním takový vyšetření. Takže mi řekla, že na, prostě na devadesát procent chlapeček je autista.

No. No tak to víte no. Tak, takže jsem jela s pláčem domů))). A, ale zase opět nastala prostě ta situace, kdy jsem říkala, že to není možný. No. Já nevím, proč, proč jsem si takhle pořád říkala, že to není pravda. I když samozřejmě ti lékaři. Potom přišlo na, na, opravdu na to psychia..., že jo, na to vyšetření, na to psychologický u psychiatra. A všechny tydle ty různý vyšetření. A samozřejmě se to všechno potvrdilo od lékařů. -

No manžel, manžel ten - nereagoval jako nijak (důrazně), nijak. Já jsem plakala). Manžel nijak. Ten, ten spíš, jak viděl, že já se hrouším, tak mě spíš jako držel. Takže abych byla jako ráda, že, že ho máme. Protože nám se stala v rodině tragédie. Než jsme tohle to zjistili, že syn je autista, tak rok, rok předtím hm se zabil můmu

bratrovi syn dvanáctiletý. Takže to byla, to byly takový rány, podpásovky, to byly docela drsný rány. Takže, takže zase můj manžel to obracel v, v takový to lepší, že, že jsme o něho nepřišli, ale že, že ho máme (důrazně). Takže to je, to bylo zase hm, zase na jednu stránku v tom, v tom špatným období i dobrý. Jako že, že člověk si říkal, ano je nemocnej.

Samozřejmě jsme vůbec netušili, já jsem vůbec netušila, co to je autismus. Já jsem si vůbec neuměla představit, co to obnáší. Vůbec jsem netušila, jak se k synovi budu chovat. Vůbec jak on se bude časem chovat. To vůbec nikdy jsem hm nevěděla, že jo. O tom jsem, ano slyšela, že ten bratranec, jo, ale to mě absolutně nezajímalo. No musím říct, no.

No takže, takže zase manžel byl takovej, že mi to obracel k tomu, abych to pobrala, že, že máme kluka živýho, syna, a to je nejdůležitější. No. - Jestli chcete, tak se ptejte. Já vůbec netuším, co mám teďka říkat.))

T: Dobře tak teď se může třeba teda ptát. Hm zmínila jste teda, hm že jste chodili jenom k pediatrovi. Nějaké jiné lékaře jste navštěvovali a třeba kteří vám... Nikdo vám nenaznačil, že by to mohl být autismus?

I: Vůbec. Vůbec ne. Ne, ne, ne nikdy. Ale musím zase říct, že on byl opravdu malej. Že tam se prostě hm. Já jako dítě jsem měla, jsem měla, že jo, hmm že jsem byla pomalejší, byla jsem pomalejší. Nebyla jsem až tak jako vyzrála, jo, na věk těch dětí, stejně prostě s těmi spoluvrstevníky, jo. Já jsem byla spíš taková zaostalejší. Dřív to nebylo jako dneska, že se s dítětem něco děje, tak rychle utíkaj rodiče hm k pedo... psycho..., že jo. A to dřív nebylo. Já jsem nikdy v životě u žádnýho psychologa neby...nebyla, jo. Takže hm jsem přikládala spíš hm tohle to, že syn bude po mně a že prostě opravdu, že, že bude trošku pomalejší. A vůbec jsem si neuvědomovala, že jako prostě, jo, říkala jsem si prostě...Já jsem si to pořád jakoby omlouvala (důraz) nějak, jo. Já jsem si to vymlouvala, omlouvala. Pořád jsem jako, nevím, pořád mi to... Nechtěla jsem si to prostě přiznat vůbec.

T: A jiní členové rodiny nějak ty projevy jeho zaznamenali nebo komentovali to, chtěli to nějak řešit?

I: No to bylo. - Jestli myslíte přímo naši rodinu jako děti, sourozenci, tak to bylo spíš tak, že to je jedinej náš chlapeček. O jednoho kluka jsme přišli. My máme jinak v rodině děti samý holčičky. Aaa hm takže jakmile se narodil další jako hm chlapeček, tak okamžitě všichni: „Pozor, chlapeček, nesahat.))“, nechte ho, to je jeho!“ „Hm Markétko,“ dcera, dítě, „nech ho bejt!“ „Adélko ne, jdi od něho dál!“ „Ne, to je jeho, neber mu to!“ Takže to bylo docela i jako, i naše hodně velká chyba. Že jsme vlastně upřednostnili, upřednostnili to, že je to syn, že je to náš jedinej syn. No a okamžitě jsme vlastně zaujali takový stanovisko, že dcery a všichni prostě okolo - , co Jirka ukázal, naznačil, chtěl, okamžitě se sneslo. Jako, jako bůh náš takovej, malinkej. Takže to je těžký potom.

No a tím jsem vlastně, můžu zase znova navázat, tím si vlastně uvědomuju, že jsem si taky hodně říkala, že to, jak se chová, syn, že to je i hodně tím, že jsme ho rozmazlili. Jo. Že prostě nemluví proto, že my mu okamžitě vidíme cokoli na očích, tak hned, honem, že jo. Takže jsem hodně hm taky si myslela, že je rozmazlenej, strašně moc rozmazlenej a že proto se i takhle chová, jo.

Že prostě kamkoliv jsme šli, třeba na nákupy, no to byla tragé..., to vůbec, to vůbec se nedá. Já s Jirkem nechodím nakupovat. To se, to...Jirka je strašně zlatej, úžasnej (důrazně), já ho miluju, ale když ho dostanu do super..., no nemůžu ho vzít ani, protože to se nedá. To lidi na vás koukaj, jako kdybyste měla nejhorší snad dítě na světě. No Jirka, co ten tam vyvádí, to je příšerný. Všechno, co vidí, co se mu líbí, všechno by chtěl. Když mu to nechcete dát, tak strašně řve, ale na celej, na celej prostě ten areál, na celý Tesco dejme tomu nebo Globus. To je jedno. A strašně vyvádí a teďka ty lidi, ty to samozřejmě nevědí, že jo. Ale na Jirkovi není nic vidět, že by byl jako nějak postiženej nebo tak. Hm což je možná nevýhoda.)) To vymažte.)) Tak, tak si myslej, ty lidi, že jo, že prostě je rozmazlenej, no. A to jsem si teda původně, než jsem se dozvěděla diagnózu, myslela, myslela taky, že

jo. No.

T: A vlastně teda hm ta konečná diagnóza, tak co vám to teda přineslo nebo byla to hodně velká změna, co se týče fungování rodiny, vztahů?

I: No, hlavně mně. Já to musím upřímně říct, manžel tady není), tak musím říct, že mně to přineslo zároveň smutek. Plakala jsem. První, první reakce byla ta, že jsem byla smutná z toho, že jsem plakala. Ale zároveň, je to zvláštní, i úlevu, protože já jsem si myslela, že jsem hrozná máma. Já jsem si myslela, že, že prostě jsem naprosto, úplně mimo, že jsem, že jsem nedokázala Jirku jako..., nebo nedokážu vychovávat tak, jak ostatní děti. Že jsem... – Prostě jsem si myslela, že, že to ne..., nejsem jako dobrá máma, že nemám na to, abych vychovávala děti. A když jsem se tohle dozvěděla, tak jsem, ono to bude znít blbě, ale tak jsem na jednu stránku byla jako, vopravdu jakoby tady na duši, taková jako – ráda (důrazně). Vono to zní opravdu blbě, ale neměla, neměla jsem, neměla jsem pocit, že je to moje vina. Já jsem si pořád říkala, že to je moje vina. A měla jsem s tím strašnej problém, jo. Ale když jsem se tohle dozvěděla, tak jsem si vopravdu ulevila. - -

T: A ti ostatní? Třeba teda váš manžel jak to vzal? Nebo ty vztahy se proměnily potom?

I: Manžel, ten, ten, - ten je úplně v pohodě. Já nevím. Ten, ten – akorát má problém s tím, že ho nechce dávat do speciální školky, jo. Má problém, von vůbec celkově má problém hmm, myslím si, že sociální, protože von nemá rád moc lidí. Nemá rád kontakt s lidma). Hm nevím. My jsme panu doktorovi kolikrát říkali, že manžel je taky autista, protože opravdu to jeho chování vůči druhým je katastrofální. On nepotřebuje nikoho, nechce od nikoho nic, nemá rád lidi. A tak neměl ani potřebu jako Jirku dávat do nějaký jakoby speciální školky. Protože si říkal: „A to je blbost, to je na nic, jo, tam mezi ty nemocný děti.“ Nebudu se vyjadřovat, protože manžel je hrubý někdy. No takže von, von spíš jako nedokázal vůbec jako přijmout to, že by Jirka chodil do speciální školky nebo školy nebo prostě, jo. Todle spíš mu vadilo, todle mu vadilo.

Ale já jsem si uvědomovala, že to pro něj musím udělat, že čím dřív to uděláme, taky jsme to samozřejmě konzultovali s panem doktorem, čím dřív to pro něj... Protože on měl opravdu výhodu. Jirka má jednu velkou výhodu, že krásně mluví (důraz), že dokáže, dokáže, když nechce, tak ne samozřejmě, ale že dokáže s člověkem komunikovat. To je obrovský plus (důraz). A my jsme věděli s panem doktorem, že ho musíme dát, že ho do tý školky prostě v těch třech letech jako musíme co nejdřív dát. Protože se dokáže, dokáže se s ním pracovat. Dokáže se něco. Čím dřív, tím líp, že jo. Dokáže se něco naučit. Protože může se stát, to neví nikdo na světě, že když poroste, může se to zhoršit, že jo. Může bejt hůř. A co se naučí, ty základy, aby moh vopravdu bejt samostatnej, tak to je strašně důležitý. A já, jelikož mám čtyři děti), já si plně uvědomuju, neříkám, že bych ho nedokázala naučit, ale nejsem natolik za prvé vzdělaná, nevím o tom vůbec nic (důraz), jo, nevím, jak se k takovým dětem v určitých situacích chovat, nejsem, že jo...To, to vopravdu neumím. Bylo mi naprosto jasný, že to sama nemůžu zvládnout, že do tý školky musí. Takže jsem si to prosadila. No.

Problém je trošičku, a to, to už ve školce vědí, že my jsme měli čas s manželem, že jsme se tady každý ráno tahali o syna. Manžel nechtěl, aby šel do školky, já jsem chtěla, aby šla, šel do školky. Takže tady nastal ten problém, že jsem opět byla zoufalá, volala jsem ředitelce školky, že jsem nevěděla, co mám dělat. No ta, ta mi řekla, že za takovoudle cenu - je rozumný uvážít, jestli se o něho budeme ráno, každý ráno přetahovat, jestli ten Jirka jako to zvládne nebo ne. Naštěstí – teda jsem promluvila s manželem, že jsem tady brečela, říkala jsem: „Já to nemůžu udělat synovi, nemůžu ho tam nedávat.“ Protože pro něho by to bylo horší, kdyby tady byl nonstop zavřenej, jo. On potřebuje kontakt s, i s jinýma dětma i, že jo, s dospělýma, s učitelkou. Potřebuje, potřebujou ty děti ten kontakt. Takže jsem tady prostě hm se zhroutila manželovi a říkám, že prostě jes..., jestli jako do tý školky jako nebude chodit, že to je závažnej problém, že to musí. Manžel pochopil teda, že, že ano. Tak, tak od

tý doby chodí do školky (veseleji). No.

Problém je další ten, že každou zimu jsme pořád nemocný. Je nás, tím jak je nás tady hodně, tak se to tady točí, a jsme neustále nemocný. Teďka probíhají neštovice), takže čekám, kdy to dostane i Jirka i malá, jo. Takže jsem zvědavá. No tak to je věčněj problém, celá zima.

Jirka miluje strašně přírodu. Nevím, jestli mám mmmluvit dál, co má rád, jestli vás zajímá? Přírodu, hlavně dinosaury, zvířata. A tak v létě je to úplně něco jinýho. Jsme často venku, a to je nejspokojenější. V přírodě mezi zvířátkama, v přírodě to je nejspokojenější. To nemá problém, to má rád.

T: A teda vy jste se zmínila o tom, že vlastně máte teda tu včasnou diagnostiku. Takže to vnímáte jako absolutní přínos, že to máte takhle brzo diagnostikovaný?

I: No to určitě. To určitě. Za, za to jsem šťastná, že jsme na to přišli takhle brzo. Za to moc jsme šťastná. Protože já jsem taková máma, co nejde si daleko hm, že dá pohlavek nebo přes zadek. Hm prostě jsem taková). Takovou tu... Vono občas neuškodí. A hm neříkám, že bych byla nějaká, to, to ne, ale... A strašně ráda jsme, že, že, že vím, že k tomu Jirkovi, strašně ráda jsem, že k tomu Jirkovi vím, díky ra..., rané péči, že jo, že jsme, že jsem tady všechno s panem doktorem diskutovali a, a probírali a on mi strašně pomáhal a radil. A, a to je strašně moc důležitý to vědět, že, že se k tomu, takovému dítěti člověk má chovat jinak. Jiným přístupem naprosto než k zdravému dítěti. -

T: A to by vlastně bylo znemožněný, kdybyste to věděla až později.

I: A to by byl problém, protože já, já bych byla drsnější, tvrdší, důraznější na určitý věci. Požadovala bych prostě na Jirkovi... Já nevím teďka, jakej dát příklad. „Chci to takhle mít, takhle a takhle to bude Jirko, jo Jirko!“ A on by se tady chudák moh hroutit a řvát a mít záchvaty, ale já bych nevěděla, že jo. Nevěděla, co se děje, a trvala bych si pořád na svém a asi bych mu neustupovala, jo. - Samozřejmě jak jsem zjistila tu diagnózu, tak okamžitě jsem hm nastolila takový, že Jirka podle, podle pravidel, že jo, podle pana doktora, podle jeho rad, podle mých možností, Jirkových možností. Jak to šlo i nešlo. Někdy to šlo, někdy to nešlo). No a takže jsem okamžitě samozřejmě změnila i svoji výchovu vůči němu. Ne vůči ostatním, ale vůči němu, jo.

Děvčata se teda taky hodně přizpůsobila. Hm holky jsou jako supr, sestry. Pochopily to, neměly s tím žádný problém, holky. Ta malá, že jo, ta, ta dvouletá, tak ta – ta to nechápe. Ta ho dost obtěžuje. On je takovej sa..., samotář. On si třeba například teďka udělal zoo a vona šla a všechno mu zbořila, že jo. A to je, to je potom problém. No. Takže - takže to je trošku problém, že voni dva se hodně jako často hádaj a perou a Jirka teda už ji asi dvakrát nebo třikrát prokous záda. Takže no, no prostě tak to je. To je))), to je problém toho, že vona je maličká a vůbec tomu nerozumí. No. **T: To se vlastně až časem potom...** I: Časem se to nějak udělá, no. Bude to snad dobrý, lepší.))

T: Jo, jo, jo. A vlastně. Teďka teda taky nevím, co jsem se chtěla zeptat. Hmm já myslím teda, že to mám jako všechno. Třeba kdybyste vy to chtěla nějak shrnout nebo ještě něco doplnit, co vás tak ještě napadlo v průběhu?

I: Musím říct, že ze začátku, když..., tak jsem byla strašně smutná, strašně mi to vadilo, že mám dítě autistu. A říkala jsem si: „Proč já, proč my, naše rodina? Proč mému bratrovi umřel syn a já musím mít postiženého syna?“ Měla jsem s tím velký problém. Byla jsem na tom tak špatně, že jsem přemejšlela vo tom, že půjdu někam pro nějakou po..., pomoc nebo, jo. Byla jsem na tom opravdu špatně. A teď mám období, kdy já ho vidím, jak je von úžasnej, jak je... Prostě von je úžasnej. Když ve školce ty jiný děti, tak jsem strašně šťastná. Jsem a vůbec mi tole, vůbec nevadí. Nemám s tím absolutní problém. Nemám.

T: A uvažovala jste třeba hm jenom, vy máte vlastně diagnostiku z APLA, tak třeba, jak říkáte, že jste

to nechtěla nejdřív přijmout, tak třeba, že zkusíte ještě někde někoho jiného, doktora, kterej vám třeba vyvrátí tu diagnózu?

I: No uvažovala jsem o tom. Ano. V té době, co jsem na tom byla špatně, tak jsem o tom uvažovala. Ale já nevím. Manžel pořád chodil. A hmm bratranec hlavně, ten, co má vlastně toho, toho chlapečka autistu, tak říkal, že APLA tady v Praze to je nejlepší, že paní doktorka, že je špičková. Opravdu jsem se i dozvěděla na... Samozřejmě jsem okamžitě začala na internetu shánět různé informace, četla jsem víc o tom všem. A pochopila jsem, že by to stejně nemělo cenu. - **T: Že by to asi stejně dopadlo i jinde.** I: To je... Přesně tak. A, a taky jsem se trochu i bála, že mi to potvrděj opět. Nechtěla jsem zase bejt vlastně úplně na tom samým místě a znovu to slyšet. Nechtěla jsem vlastně znovu, jak jsem na tom byla špatně, nechtěla jsem to znovu slyšet. Já jsem – to první nechtěla vůbec jako přijmout. Takže vlastně jsem se bála (důrazně). Vlastně musím přiznat, že jsem se bála jít někam jinam, abych to znovu neslyšela. Zvláštní no. Tak to je).

T: Dobře. Tak já vám teda moc děkuju, jestli je to z vaší strany všechno.

I: Nemáte zač, nemáte zač. Doufám, že jsem vám nějak pomohla.